

EEN VERSLAG OVER DE VOORTPLANTING VAN DE GREAT PLAINS RATTENSLANG (*ELAPHE GUTTATA EMORYI*).

Door: Don Reid, Reptile House Supervisor, Cotswold Wildlife Park, Oxfordshire, England.

Inhoud: Inleiding - Verslag in dagboekvorm - Opmerkingen.

Overgenomen met toestemming van de "Association for the Study of Reptilia and Amphibia" uit: A.S.R.A. Journal, Vol. 1 (1): 50-53.

INLEIDING

De Great Plains rattenslang (*Elaphe guttata emoryi*) is een ondersoort van de welbekende Korenslang (*Elaphe guttata guttata*), op wie hij erg veel lijkt. Op een zwart-wit foto zouden de twee ondersoorten zelfs identiek lijken, omdat hun tekening precies dezelfde is. De Great Plains rattenslang bezit echter geen rode kleur, maar is in verschillende tinten bruin en bruin-grijs getekend. Hij komt ten westen van het verspreidingsgebied van de korenslang voor, met Texas als centrum, vandaar naar het zuiden tot in Noord Mexico, naar het westen tot in de oostelijke helft van Nieuw-Mexico, naar het noorden tot in Oklahoma en delen van Kansas en naar het oosten tot in het zuiden van Missouri en het noorden van Arkansas.

Sommige exemplaren kunnen de uitzonderlijke lengte van ca. 180 cm bereiken. De gewoonten van de Great Plains rattenslang zijn dezelfde als die van de Korenslang. Hij wordt aangetroffen op beboste hellingen, in naaldbossen en bij droge rivierbeddingen. Boerderijen en hun bijgebouwen trekken hem ook aan vanwege de onvermijdelijke kwaagdierenpopulaties, die de graanvoorraden plunderen.

VERSLAG IN DAGBOEKVORM

Het verslag over de voortplanting in gevangenschap van de Great Plains rattenslang wordt in dagboekvorm weergegeven en betreft het eieren leggen en het daaropvolgende uitbroeden en uitkomen ervan.

Dag 1 - 3 augustus 1978.

Gisteren was het vrouwtje bezig met het maken van een kuiltje in het grind van haar kooi. Twee dagen eerder was een legdoos aangeboden, die, op een kleine opening na, groot genoeg om de slang door te laten, volledig was gesloten en vochtig veenmos bevatte. De slang maakte geen gebruik van de legdoos. Ze legde de eieren 's nachts in het kuiltje en ging er bovenop liggen. Ze reageerde niet toen ze voorzichtig verwijderd werd, waarna de 10 eieren naar een broedbak konden worden overgebracht. De eieren zaten allemaal aan elkaar en er werd geen poging gedaan om ze te scheiden, omdat het risico van beschadiging te groot was. De eieren werden "en masse" gewogen en het totale gewicht bedroeg 255,3 g, een gemiddeld gewicht van 25,53 g per ei. Het substraat dat in de broedbak werd gebruikt was veenmos. De bak was een visdoos, waarvan alle luchtgaatjes afgeplakt waren, op één gat na. Deze werd in een broedmachine geplaatst, die op 29°C werd gezet. Maar reeds na drie uur ging het vochtige mos, dat van tevoren in een oven was gesteriliseerd, ruiken. Het werd daarom vervangen door vochtig zand.

Dag 12 - 15 augustus 1978.

Drie eieren waren al enige dagen aan het verkleuren en omdat ze er duidelijk ongezond uitzagen, werden ze vandaag voorzichtig met een ontleedmesje (scalpel) losgesneden van de rest; ze bleken onbevruucht te zijn.

De overgebleven 7 eieren zagen er goed uit.

Fig. 1. *Elaphe guttata emoryi*. Foto: A.B. van Woerkom.

Dag 41 - 13 september 1978.

De eieren waren duidelijk groter geworden en raakten het deksel van de visdoos. Daarom werd het deksel eraf gehaald en werd de doos in een plastic draagtas gezet. Om de vochtigheid te handhaven werd de doos er regelmatig uitgehaald en de binnenkant van de draagtas licht met water besproeid.

Dag 48 - 20 september 1978.

Alle eieren zagen er nog steeds goed uit.

Dag 59 - 1 oktober 1978.

Eén ei had een lichte deuk bovenop, wat erop wees dat de jonge slang in het ei aan het bewegen was. De temperatuur in de broedmachine was wat laag, 27°C, en werd iets verhoogd. Alle eieren zagen er goed uit.

Dag 60 - 2 oktober 1978.

In één ei (niet het eerder genoemde met een deuk)

zat een scheurtje. (NB: een vorig broedsel van deze ondersoort deed er 71 dagen over om uitgebroed te worden bij een temperatuur van 25-27°C; de normale temperatuur voor het huidige broedsel was 27-30°C, meestal 29°C).

- 13.55 uur Er steekt nu een kop uit het ei met de scheur.
Een tweede ei vertoont een scheurtje.
- 15.05 uur Een derde ei vertoont een scheurtje.
- 15.50 uur Een vierde ei vertoont een scheurtje.
Nog steeds geen slang eruit.
- 19.40 uur Een vijfde en zesde ei, inclusief het gedeukte ei, vertonen nu scheurtjes.
Nog geen slang uitgekomen. Temperatuur verhoogd tot 30°C.

Dag 61 - 3 oktober 1978.

- 8.00 uur Het overgebleven ei is 's nachts open gegaan. Eén slang is uitgekomen, een ogenschijnlijk perfect exemplaar.
- 13.30 uur Tweede slang uitgekomen - eveneens ogenschijnlijk perfect.
- 16.40 uur Derde slang uitgekomen - eveneens ogenschijnlijk perfect.
- 17.00 uur Vierde slang uitgekomen - eveneens ogenschijnlijk perfect.

Dag 62 - 4 oktober 1978.

- 7.15 uur Alle drie de overgebleven eieren zijn 's nachts uitgekomen: ogenschijnlijk perfecte exemplaren.

De jongen werden, nadat ze uit het ei gekomen waren, gewogen:

3 oktober 1978: 18,8 - 18,4 - 17,8 - 17,3 g.

4 oktober 1978: 18,9 - 17,5 - 19,5 g.

Gemiddeld gewicht: 18,71 g.

Alle 7 jongen hadden hun eerste vervelling 's nachts, toen ze 6 à 7 dagen oud waren. Alle zeven aten ze meteen. Het bleken 4 vrouwtjes en 3 mannetjes te zijn.

OPMERKINGEN

Hoewel de volwassen Great Plains rattenslang dezelfde afmetingen bereikt als de Gele rattenslang, en andere ondersoorten van *Elaphe obsoleta*, verschilt hij daarmee toch aanzienlijk in afmeting en gewicht van zowel de eieren als de jongen. Bij een legsel van 9 eieren van *Elaphe obsoleta quadrivittata* wogen de eieren gemiddeld 7,04 g, terwijl die van het huidige legsel van de Great Plains rattenslang een gemiddeld gewicht van 25,53 g hadden. Ook de uitgekomen jongen verschillen sterk in gewicht. Het gemiddelde gewicht van de jongen van genoemd broedsel van *Elaphe obsoleta quadrivittata* waren 4,48 g en het gemiddelde gewicht van de jongen van *Elaphe guttata emoryi* 18,71 g. Een ander opmerkelijk verschil tussen de jongen van *Elaphe guttata* en *Elaphe obsoleta* is, dat eerstgenoemden dezelfde tekening hebben als de volwassen exemplaren, terwijl laatstgenoemden als jongen altijd gevlekt zijn, maar deze tekening verliezen als ze ouder worden. De jongen, evenals de volwassen slangen van *Elaphe guttata emoryi*, zijn zeer meegaand en handelbaar. Er was er niet één die enig agressief gedrag heeft getoond.